

Brüssel, 6. märts 2017
(OR. en)

6816/17

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0031 (COD)

CODEC 292
ENER 94
IA 33
PE 9

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS, millega luuakse liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid leppeid käsitlev teabevahetusmehhanism ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 994/2012/EL – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Brüssel, 1.–2. märts 2017)

I. SISSEJUHATUS

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon esitas parlamendi täiskogule 50 muudatusettepanekut (muudatusettepanekud 1–50) otsuse ettepaneku muutmiseks.

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel mitmeid mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

Seoses sellega esitas tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon otsuse ettepaneku muutmiseks ühe kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 51). Selle muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus ning see pidi asendama parlamendikomisjoni poolt varem esitatud muudatusettepanekuid.

II. HÄÄLETAMINE

Täiskogu võttis 2. märtsil 2017. aastal toimunud hääletusel vastu kompromissmuudatusettepaneku otsuse ettepaneku muutmiseks. Muid muudatusettepanekuid vastu ei võetud.

Sellisel muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita. Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

Valitsustevahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid vahendeid käsitlev teabevahetusmehhanism *I**

Euroopa Parlamendi 2. märtsi 2017. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega luuakse liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid vahendeid käsitlev teabevahetusmehhanism ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 994/2012/EL (COM(2016)0053 – C8-0034/2016 – 2016/0031(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2016)0053),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 194 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0034/2016),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Prantsusmaa Senati, Malta Esindajatekoja, Austria Liidunõukogu ning Portugali Vabariigi Kogu poolt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamist käsitleva protokoll (nr 2) alusel esitatud põhjendatud arvamusi, mille kohaselt seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 21. septembri 2016. aasta arvamust³,
 - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 16. detsembri 2016. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning välisasjade komisjoni ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamusi (A8-0305/2016),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

³ ELT C 487, 28.12.2016, lk 81.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 2. märtsil 2017. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2017/..., millega luuakse liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid leppeid käsitlev teabevahetusmehhanism ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 994/2012/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴,

pärast konsulteerimist Regioonide *Komiteega*,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁵

⁴ ELT C 487, 28.12.2016, lk 81.

⁵ Euroopa Parlamendi 2. märtsi 2017. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Energia siseturu nõuetekohaseks toimimiseks on vaja, et liitu imporditud energia suhtes kehtiksid täielikult energia siseturu aluseks olevad eeskirjad. ***Liidu energiastabiilsuse tagamisel on tähtis osa läbipaistvusel ja liidu õiguse järgimisel.*** Kui energia siseturg ei toimi nõuetekohaselt, seab see liidu energiavarustuskindluse seisukohast haavatavasse ja ebasoodsasse olukorda ning vähendab Euroopa tööstuse ja tarbijate saadavat võimalikku kasu.
- (2) ***Liidu energiavarustuse tagamiseks on vaja mitmekesistada energiaallikaid ning rajada liikmesriikide vahel uusi energiaühendusi. Samal ajal on oluline suurendada energiajulgeolekualast koostööd liidu naaberriikide ja strateegiliste partneritega.***

- (3) Komisjoni poolt 25. veebruaril 2015 vastu võetud energialiidu strateegia eesmärk on varustada tarbijaid turvalise, säästva, konkurentsivõimelise ja taskukohase energiaga. ***Energia-, kaubandus- ja välispoliitika sidusa ja järjepideva kujundamisega aidatakse märkimisväärselt kaasa selle eesmärgi saavutamisele.*** Täpsemalt rõhutatakse energialiidu strateegias, tuginedes juba 28. mail 2014. aastal Euroopa energiajulgeoleku strateegia kohaselt tehtud analüüsile, et energiajulgeoleku tagamisel on oluline see, et energia ostmiseks kolmandate riikidega sõlmitud kokkulepped vastaksid täielikult liidu õigusele. Sama põhimõtet järgides kutsus Euroopa Ülemkogu oma 19. märtsi 2015. aasta järeldustes üles tagama kõigi välistarnijatelt gaasi ostmisega seotud kokkulepete puhul liidu õiguse täieliku järgimise, eelkõige suurendades selliste lepete läbipaistvust ja vastavust liidu energiajulgeolekusätetele.
- (4) ***Euroopa Parlament rõhutas oma 15. detsembri 2015. aasta resolutsioonis Euroopa energialiidu suunas liikumise kohta vajadust suurendada liidu välispoliitika sidusust energiajulgeoleku valdkonnas ja energiavaldkonna kokkulepete läbipaistvust.***

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 994/2012/EL⁶ on kasulik selleks, et saada teavet olemasolevate valitsustevaheliste kokkulepete kohta ja teha kindlaks liidu õigusele mittevastavusest tulenevad probleemid.
- (6) Siiski ei ole otsus nr 994/2012/EL osutunud piisavalt tõhusaks, et tagada valitsustevaheliste kokkulepete vastavust liidu õigusele. Kõnealune otsus põhineb peamiselt hinnangul, millekomisjon annab liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelistele kokkulepetele pärast nende sõlmimist. Otsuse nr 994/2012/EL rakendamisel saadud kogemused näitavad, et sellise järelhindamise abil ei ole võimalik täielikult tagada valitsustevaheliste kokkulepete vastavust liidu õigusele. Eelkõige puuduvad valitsustevahelistes kokkulepetes sageli asjakohased lõpetamis- või muutmisklauslid, mis võimaldaksid liikmesriikidel mittevastavuse mõistliku aja jooksul kõrvaldada. Peale selle on allakirjutanute seisukohad juba kindlad, mis toob kaasa poliitilise surve kokkuleppe mis tahes aspekti muutmisest hoidumiseks.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta otsus nr 994/2012/EL liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabevahetuse mehhanismi loomise kohta (ELT L 299, 27.10.2012, lk 13).

- (7) *Liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste energiakokkulepete suur läbipaistvus aitab saavutada nii tihedamat liidusisest koostööd energiaalaste välissuhete valdkonnas kui ka liidu energia, kliima ja energiavarustuse kindlusega seotud pikaajalisi poliitilisi eesmärke.*
- (8) Selleks et vältida mittevastavust liidu õigusele ja suurendada läbipaistvust, peaksid liikmesriigid teavitama komisjoni nii kiiresti kui võimalik oma kavatsusest alustada läbirääkimisi uue valitsustevahelise kokkuleppe sõlmimiseks või ■ valitsustevahelistesse kokkulepetesse muudatuste tegemiseks. Liikmesriigid peaksid hoidma komisjoni korrapäraselt kursis läbirääkimiste käiguga. Liikmesriikidel peaks olema võimalus kutsuda komisjoni osalema läbirääkimistel vaatelejana. *Komisjonil peaks olema võimalik taotleda vaatelejana läbirääkimistel osalemist.*

- (9) *Valitsustevahelise kokkuleppe üle peetavate* läbirääkimiste ajal peaks komisjonil olema võimalus anda *asjaomasele liikmesriigile* nõu, kuidas vältida vastuolusid liidu õigusega. *Kõnealuses raamistikus* peaks *komisjon samuti* saama juhtida *asjaomase liikmesriigi tähelepanu asjakohastele* liidu energiapoliitika eesmärkidele, liikmesriikidevahelise solidaarsuse põhimõttele ja liidu poliitilistele seisukohtadele, mis on vastu võetud nõukogu või Euroopa Ülemkogu järel dustes. *Siiski ei tohiks see olla osa komisjoni õiguslikust hinnangust, mille ta annab valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse eelnõule.*
- (10) Selleks et tagada vastavus liidu õigusele *ning võttes asjakohaselt arvesse asjaolu, et praegu on gaasi või nafta valdkonna valitsustevahelistel kokkulepetel ning nende muudatustel suurim suhteline mõju energia siseturu nõuetekohasele toimimisele ning liidu energiavarustuse kindlusele*, peaksid liikmesriigid edastama *gaasi ja naftaga seotud* valitsustevaheliste kokkulepete eelnõud komisjonile *ex ante* põhimõttel enne seda, kui kokkulepe muutub selle osaliste jaoks õiguslikult siduvaks. Koostöövajadust silmas pidades peaks komisjon aitama liikmesriigil välja selgitada valitsustevahelises kokkuleppes või selle muudatuses probleemid, mis seonduvad vastavusega liidu õigusele. Sel juhul oleks asjaomane liikmesriik paremini ette valmistatud liidu õigusele vastava kokkuleppe sõlmimiseks. ■

- (11) Komisjonil peaks olema piisavalt aega kõnealuse hinnangu andmiseks, et tagada võimalikult suur õiguskindlus ja vältida samas põhjendamatuid viivitusi. **Komisjon peaks kaaluma võimalust lühendada vajaduse korral hindamiseks ettenähtud tähtaega, eriti kui liikmesriik seda taotleb või kui ta on komisjoni läbirääkimiste etapis piisavalt üksikasjalikult teavitanud, ning võttes arvesse määra, mille ulatuses valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse eelnõu põhineb tüüptingimustel.** Selleks et komisjoni abi täielikult ära kasutada, peaksid liikmesriigid **juhul, kui nad on otsustanud taotleda komisjoni eelhinnangut,** hoiduma **gaasi või naftaga seotud valitsustevahelise kokkuleppe või elektrienergiaga seotud** valitsustevahelise kokkuleppe sõlmimisest enne, kui komisjon on teatanud asjaomasele liikmesriigile oma hinnangust. Liikmesriigid peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, **et leida sobiv lahendus** kindlakstehtud vastuolu kõrvaldamiseks.

- (12) Energialiidu strateegiat arvesse võttes mängib nii endiste kui ka tulevaste valitsustevaheliste kokkulepete läbipaistvus jätkuvalt ülimalt olulist rolli ***ja on liidu energiastabiilsuse tagamise oluline osa***. Seepärast peaksid liikmesriigid esitama komisjonile kõik olemasolevad ja tulevikus sõlmitavad valitsustevahelised kokkulepped, olenemata sellest, kas need on juba jõustunud või kas neid kohaldatakse rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikli 25 kohaselt ajutiselt, ning kõik uued valitsustevahelised kokkulepped.
- (13) Komisjon peaks hindama selliste valitsustevaheliste kokkulepete vastavust liidu õigusele, mis on jõus või mida kohaldatakse ajutiselt käesoleva otsuse jõustumise kuupäeval, ja teavitama sellest liikmesriike. Mittevastavuse korral peaksid liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed, et leida kindlakstehtud mittevastavuse kõrvaldamiseks sobiv lahendus.

- (14) Käesolevat otsust tuleks kohaldada **■** valitsustevaheliste kokkulepete suhtes. *Valitsustevahelised kokkulepped, eelkõige nende sisu, väljendavad olenemata kokkuleppe ametlikust nimetusest osaliste tahet, et kokkulepe peaks olema kas täielikult või osaliselt siduv. Teatada tuleks ainult sellistest valitsustevahelistest kokkulepetest, mis käsitlevad energia ostmist, -kaubandust, müümist, transiiti, ladustamist või tarnimist vähemalt ühes liikmesriigis või ühele liikmesriigile, või energiataristu ehitamist või käitamist, millel on füüsiline ühendus vähemalt ühe liikmesriigiga.* Kahtluse korral peaksid liikmesriigid konsulteerima *viivitamata* komisjoniga. **■** Üldjuhul *ei peaks käesolev otsus hõlmama* kokkuleppeid, mis on kehtivuse kaotanud või mida enam ei kohaldata **■**.
- (15) *Käesoleva otsuse kohaldamisel käsitatakse lepet valitsustevahelise kokkuleppena tulenevalt selle või selle osade õiguslikust siduvusest, mitte lähtuvalt selle ametlikust nimetusest, ning kui õiguslik siduvus puudub, käsitatakse lepet mittesiduva leppena.*

- (16) Liikmesriigid loovad kolmandate riikidega sidemeid lisaks valitsustevaheliste kokkulepete sõlmimisele ka mittesiduvate lepete abil, *mida sageli määratletakse ametlikult selliste nimetustega nagu vastastikuse mõistmise memorandum, ühisavaldus, ministrite ühisavaldus, ühismeede, ühine tegevusjuhend või muu taoline. Kõnealuste lepete õiguslikult mittesiduva olemuse tõttu ei saa liikmesriike õiguslikult sundida neid täitma, sealhulgas juhul, kui nende täitmine on vastuolus liidu õigusega.* Ehkki kõnealused lepped ei ole õiguslikult siduvad, on neid võimalik kasutada üksikasjaliku energiataristu- ja energiavarustusraamistiku väljatöötamiseks. *Suurema läbipaistvuse huvides peaks liikmesriikidel olema võimalik esitada komisjonile mittesiduvad leppeid, nimelt õiguslikult mittesiduvad kokkuleppeid ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel, millega kehtestatakse tingimused energiavarustuse või energiataristu arendamise jaoks, sealhulgas seeläbi, et nad sisaldavad sellekohaseid liidu õiguse tõlgendusi, või kõnealuste mittesiduvate lepete, sealhulgas nende lisade muudatusi. Kui mittesiduvas leppes või selle muudatuses on selge sõnaga osutatud muudele tekstidele, võib liikmesriik esitada ka need tekstid.*

- (17) Käesolev otsus ei peaks hõlmama valitsustevahelisi kokkuleppeid ega mittesiduvaid leppeid, mis tuleb komisjonile täies mahus esitada muude liidu õigusaktide alusel või milles käsitletakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi.
- (18) Käesoleva otsusega ei tohiks kehtestada kohustusi ettevõtjatevaheliste kokkulepete osas. Siiski peaks liikmesriikidel olema võimalus edastada komisjonile vabatahtlikult kokkuleppeid, millele on selge sõnaga osutatud valitsustevahelistes kokkulepetes või mittesiduvates lepetes.

- (19) Komisjon peaks tegema **valitsustevaheliste kokkulepete** kohta saadud teabe kõigile teistele liikmesriikidele turvalisel elektroonilisel kujul kättesaadavaks, **et tõhustada liikmesriikide vahel koostööd ja** läbipaistvust **ning seega võimendada nende läbirääkimisjõudu kolmandate riikide suhtes**. Komisjon peaks austama liikmesriikide taotlust käsitada talle esitatud teavet konfidentsiaalsena. Siiski ei tohiks konfidentsiaalsustaotlused piirata komisjoni juurdepääsu konfidentsiaalsele teabele, kuna komisjonil on oma hinnangute koostamiseks vaja terviklikku teavet. Komisjon peaks vastutama konfidentsiaalsusklausli kohaldamise tagamise eest. Konfidentsiaalsustaotlused ei piira dokumentidele juurdepääsu õigust, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1049/2001⁷.
- (20) Kui liikmesriik käsitab valitsustevahelist kokkulepet konfidentsiaalsena, peaks ta esitama komisjonile **selle valdkonda, eesmärki, kohaldamisala, kestust, pooli ja peamisi elemente käsitlevat teavet sisaldava** kokkuvõtte teiste liikmesriikide teavitamise eesmärgil.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

- (21) Pidev valitsustevahelisi kokkuleppeid käsitleva teabe vahetamine liidu tasandil peaks võimaldama välja töötada parimad tavad. Kõnealustest parimatest tavadest lähtudes peaks komisjon **koostöös liikmesriikidega** välja töötama liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelistes kokkulepetes kasutatavad vabatahtlikud tüüptingimused, tehes seejuures liidu välispoliitikat käsitlevates küsimustes asjakohasel juhul koostööd Euroopa välisteenistusega, **ning välja töötama ka suunised, sealhulgas näitliku loetelu klauslitest, mis ei vasta liidu õigusele ning mida seega ei tohiks kasutada.** Tüüptingimuste kasutamise eesmärk peaks olema vältida vastuolu valitsustevaheliste kokkulepete ja liidu õiguse vahel, eelkõige energiasiseturu eeskirjade ja liidu konkurentsioiguse ning liidu sõlmitud rahvusvaheliste kokkulepete vahel. **Tüüptingimused ja suunised peaksid olema pädevatele asutustele abimaterjaliks ning aitama kaasa läbipaistvuse suurendamisele ja vastavusele liidu õigusele.** Tüüptingimuste kasutamine peaks olema vabatahtlik ning nende sisu peaks olema võimalik kohandada vastavalt konkreetsele asjaolule.

- (22) Paremad vastastikused teadmised olemasolevatest ja uutest valitsustevahelistest kokkulepetest ■ peaksid võimaldama suurendada **läbipaistvust ja** paremini kooskõlastada energiaalast tegevust nii liikmesriikide endi kui ka liikmesriikide ja komisjoni vahel. Parema kooskõla peaks aitama liikmesriikidel täielikult ära kasutada liidu poliitilist ja majanduslikku kaalukust ning võimaldama komisjonil pakkuda lahendusi valitsustevaheliste kokkulepetega seotud probleemide lahendamiseks.
- (23) Komisjon peaks hõlbustama ja toetama liikmesriikide tegevuse kooskõlastamist, et tugevdada tootja-, transiit- ja tarbijariikide suhtes võetava **täpselt määratletud** ja tõhusa kooskõlastatud lähenemisviisi abil liidu üldist strateegilist rolli energia vallas.

- (24) Kuna käesoleva otsuse eesmärki, nimelt valitsustevahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabe vahetamist liikmesriikide ja komisjoni vahel, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning kõikides liikmesriikides kohaldatava käesoleva otsuse mõju tõttu saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (25) Käesoleva otsuse sätted ei tohiks piirata rikkumisi, riigiabi ja konkurentsivõimet käsitlevate liidu eeskirjade kohaldamist. Kui komisjon on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud Euroopa Liidu toimimise lepingust („ELi toimimise leping“) tulenevaid kohustusi, on tal vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 258 õigus alata rikkumismenetlus.

- (26) Komisjon peaks ■ hindama, kas käesolev otsus on piisav ja tõhus, et tagada valitsustevaheliste kokkulepete vastavus liidu õigusele ja valitsustevaheliste energiakokkulepetega seotud tegevuse parem kooskõlastamine liikmesriikide vahel.
- (27) *Seetõttu tuleks* otsus nr 994/2012/EL ■ tunnistada kehtetuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva otsusega luuakse mehhanism artikli 2 kohaseid valitsustevahelisi energiakokkuleppeid ■ käsitleva teabe vahetamiseks liikmesriikide ja komisjoni vahel, et ***tagada*** energia siseturu ***toimimine ning suurendada liidus energiavarustuse kindlust***.
2. Käesolevat otsust ei kohaldata valitsustevaheliste kokkulepete ■ suhtes, mille kohta tervikuna kehtib muu liidu õiguse kohane eriomane teavitamismenetlus.

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „valitsustevaheline kokkulepe“ – ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi ***või ühe või mitme liikmesriigi ja rahvusvahelise organisatsiooni*** vahel sõlmitud õiguslikult siduv kokkulepe, ***sõltumata selle ametlikust nimetusest, mis hõlmab***
 - a) ***energia ostmist, -kaubandust, müümist, transiiti, ladustamist või tarnimist vähemalt ühes liikmesriigis või vähemalt ühele liikmesriigile, või***
 - b) ***energiataristu ehitamist või käitamist, millel on füüsiline ühendus vähemalt ühe liikmesriigiga;***

kui kõnealune õiguslikult siduv kokkulepe hõlmab ka muid kui punktides a ja b osutatud küsimusi, käsitatakse valitsustevahelise kokkuleppena ***vaid nimetatud*** punktidega seotud sätteid ***ning*** kõnealuste energiaküsimustega seotud sätete suhtes kohaldatavaid üldsätteid;

- 2) „olemasolev valitsustevaheline kokkulepe“ – valitsustevaheline kokkulepe, mis jõustus või mida kohaldatakse ajutiselt enne ... [käesoleva otsuse jõustumise kuupäev];
- 3) „mittesiduv lepe“ – ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vaheline õiguslikult mittesiduv kokkulepe, näiteks vastastikuse mõistmise memorandum, ühisdeklaratsioon, ministrite ühisdeklaratsioon, ühismeede või ühine toimimisjuhend, millega määratakse kindlaks energiatarne tingimused (näiteks mahud ja hinnad) või energiataristute arendamine;
- 4) „olemasolev mittesiduv lepe“ – mittesiduv lepe, mis on allkirjastatud või milles on muul viisil kokku lepitud enne ... [käesoleva otsuse jõustumise kuupäeva].

Valitsusevaheliste kokkulepetega seotud teatamiskohustus

1. Liikmesriik, kes kavatseb alustada kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga läbirääkimisi ■ valitsustevahelise kokkuleppe muutmiseks või uue valitsustevahelise kokkuleppe sõlmimiseks, teatab oma kavatsusest kirjalikult komisjonile esimesel võimalusel enne läbirääkimiste kavandatud algust.

■ Asjaomane liikmesriik peaks hoidma komisjoni käimasolevate läbirääkimistega korrapäraselt kursis. *Komisjonile esitatavas teabes tuleb ära näidata läbirääkimistel käsitletavad sätted ja läbirääkimiste eesmärgid vastavalt artiklile 8.*

2. Kui osalised on *gaasi või naftaga seotud* valitsustevahelise kokkuleppe eelnõu või *gaasi või naftaga seotud* valitsustevahelise kokkuleppe muudatuse ■ kõikides olulistes punktides kokku leppinud, esitab asjaomane liikmesriik enne ametlike läbirääkimiste lõpuleviimist kõnealuse kokkuleppe või muudatuse eelnõu ja kõik selle lisad komisjonile artikli 5 kohase eelhindangu saamiseks.

Kui *kõnealuses* kokkuleppe või ■ muudatuse eelnõus on selge sõnaga osutatud muudele tekstidele, esitab asjaomane liikmesriik ka kõnealused tekstid, kui need sisaldavad elemente, mis *käsitlevad gaasi või nafta ostmist, -kaubandust, müümist, transiiti, ladustamist või tarnimist vähemalt ühes liikmesriigis või vähemalt ühele liikmesriigile, või gaasi- või naftataristu ehitamist või käitamist, millel on füüsiline ühendus vähemalt ühe liikmesriigiga.*

3. *Kui liikmesriik peab läbirääkimisi elektrienergiaga seotud valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse üle, ning kui ta ei saa enda hinnangul teha kindlat järeldust, kas läbirääkimise objektiks olev valitsustevaheline kokkulepe või selle muudatus vastab liidu õigusele, edastab ta kõnealuse kokkuleppe või muudatuse eelnõu, sealhulgas selle lisad, komisjonile eelhinnangu saamiseks vastavalt artiklile 5, ning teeb seda niipea, kui läbirääkimiste osalised on jõudnud kokkuleppele kõnealuse eelnõu peamiste elementide osas, kuid enne ametlike läbirääkimiste lõpetamist.*
4. *Liikmesriigid võivad kohaldada lõike 2 esimest ja teist lõiku elektrienergiaga seotud valitsustevaheliste kokkulepete või nende muudatuste puhul.*

5. Pärast valitsustevahelise kokkuleppe või valitsustevahelise kokkuleppe muudatuse ratifitseerimist esitab asjaomane liikmesriik komisjonile kõnealuse valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse, sealhulgas kõik selle lisad. ***Kui komisjon on esitanud arvamuse vastavalt artikli 5 lõikele 2 ja asjaomane liikmesriik ei ole seda arvamust järginud, peaks see liikmesriik viivitamata andma komisjonile kirjaliku selgituse oma otsuse põhjuste kohta.***

Kui ratifitseeritud valitsustevahelises kokkuleppes või valitsustevahelise kokkuleppe muudatuses on selge sõnaga osutatud muudele tekstidele, esitab asjaomane liikmesriik ka kõnealused tekstid, kui need sisaldavad elemente, mis ***käsitlevad energia ostmist, - kaubandust, müümist, transiiti, ladustamist või tarnimist vähemalt ühes liikmesriigis või vähemalt ühele liikmesriigile, või energiataristu ehitamist või käitamist, millel on füüsiline ühendus vähemalt ühe liikmesriigiga.***

6. Kohustust teavitada komisjon vastavalt lõigetele 2, 3 ja 5 ei kohaldata ettevõtjatevaheliste kokkulepete suhtes.

Kui liikmesriigil tekib kahtlus, kas konkreetne kokkulepe on valitsustevaheline kokkulepe käesoleva määruse tähenduses ja kas sellest tuleb seega teavitada vastavalt käesolevale artiklile ja artiklile 6, konsulteerib liikmesriik viivitamata komisjoniga.

7. Kõik käesoleva artikli lõigete 1–5 **ning** artikli 6 lõigete 1 ja 2 **■** kohased teated esitatakse komisjoni poolt pakutava veebirakenduse kaudu. Artikli 5 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 6 lõikes 3 osutatud tähtaega hakatakse arvestama alates kuupäevast, mil nõuetekohane teade rakenduses registreeritakse.

Artikkel 4

Komisjoni abi

1. Kui liikmesriik teavitab artikli 3 lõike 1 kohaselt komisjoni läbirääkimistest, võivad komisjoni talitused anda läbirääkimisi pidavale liikmesriigile nõu, kuidas vältida läbirääkimiste objektiks oleva valitsustevahelise kokkuleppe või **■** valitsustevahelise kokkuleppe muudatuse vastuolu liidu õigusega. ***Nõuanne võib hõlmata asjakohaseid vabatahtlikke tüüptingimusi ja suuniseid, mille komisjon töötab välja liikmesriikidega konsulteerides vastavalt artikli 9 lõikele 2.***

Komisjoni talitused võivad juhtida asjaomase liikmesriigi tähelepanu ka asjakohastele liidu energiapoliitika, sealhulgas energialiidu eesmärkidele.

Liikmesriik võib taotleda komisjonilt abi kõnealuste läbirääkimiste pidamisel.

2. Asjaomase liikmesriigi taotluse korral ■ võib komisjon osaleda läbirääkimistel vaatlejana. ***Komisjon võib taotleda*** läbirääkimistel vaatlejana ***osalemist***, kui ta peab seda vajalikuks. ***Asjaomane liikmesriik peab andma komisjoni osalemiseks kirjaliku nõusoleku.***
3. Kui komisjoni osaleb vaatlejana, võib ta anda läbirääkimisi pidavale liikmesriigile nõu, kuidas vältida läbiräägitava valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse vastuolu liidu õigusega.

Artikkel 5
Komisjoni hinnang

1. Komisjon annab **viie** nädala jooksul alates valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse täieliku eelnõu ja selle lisade artikli 3 lõike 2 kohasest esitamisest asjaomasele liikmesriigile teada kõigist kahtlustest seoses valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse eelnõu vastavusega liidu õigusele **■**. Kui komisjon kõnealuse tähtaja jooksul ei vasta, siis loetakse, et komisjonil pole kahtlusi.
2. Kui komisjon teatab lõike 1 alusel asjaomasele liikmesriigile, et tal on kahtlusi, **esitab** komisjon **asjaomasele liikmesriigile** 12 nädala jooksul alates lõikes 1 osutatud teate kättesaamisest oma **arvamuse** valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse eelnõu vastavuse kohta liidu õigusele, eelkõige energiasiseturu eeskirjadele ja liidu konkurentsioigusele. Kui komisjon ei ole tähtaja jooksul arvamust esitanud, siis loetakse, et komisjonil ei ole vastuväiteid.

3. Asjaomase liikmesriigi nõusolekul võib lõigetes 1 ja 2 osutatud tähtaegu pikendada. Kui asjaolud seda võimaldavad, võib kokkuleppel komisjoniga lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaegu lühendada, **et tagada läbirääkimiste õigeaegne lõpuleviimine**.
4. Liikmesriigid ei allkirjasta ega ratifitseeri valitsustevahelise kokkuleppe või muudatuse eelnõu ega lepi selles kokku enne, kui komisjon on teatanud liikmesriigile oma kahtlustest vastavalt lõikele 1 või esitanud oma arvamuse vastavalt lõikele 2 (kui lõige 2 on kohaldatav), või kui komisjon ei ole vastust ega arvamust esitanud, enne lõikes 1 või lõikes 2 (kui lõige 2 on kohaldatav) sätestatud tähtaja möödumist.

Asjaomane liikmesriik võtab **enne** valitsustevahelise kokkuleppe või selle muudatuse **allkirjastamist, ratifitseerimist** või **selle kokkuleppimist** igati arvesse lõikes 2 osutatud komisjoni arvamust.

Teatamiskohustused ja komisjoni hindamised seoses olemasolevate valitsustevaheliste
kokkulepetega ja uute valitsustevaheliste kokkulepetega, mis on seotud elektrienergiaga

1. Liikmesriigid teatab komisjonile hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva otsuse jõustumist] kõikidest olemasolevatest valitsustevahelistest kokkulepetest, sealhulgas nende lisadest ja kõikidest neisse tehtud muudatustest.

Kui olemasolevas valitsustevahelises kokkuleppes on selge sõnaga osutatud muudele tekstidele, esitab asjaomane liikmesriik ka kõnealused tekstid, kui need sisaldavad elemente, mis ***puudutavad energia ostmist, -kaubandust, müümist, transiiti, ladustamist või tarnimist vähemalt ühes liikmesriigis või vähemalt ühele liikmesriigile, või energiataristu ehitamist või käitamist, millel on füüsiline ühendus vähemalt ühe liikmesriigiga.***

Käesolevas lõigus sätestatud kohustust teavitada komisjoni ei kohaldata ettevõtjatevaheliste kokkulepete suhtes.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel loetakse, et teatatud on nendest olemasolevatest valitsustevahelistest kokkulepetest, **millest** on ... [käesoleva otsuse jõustumise kuupäevaks] teatatud komisjonile vastavalt otsuse nr 994/2012/EL artikli 3 lõikele 1 või 5 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 994/2010⁸ artikli 13 lõike 6 punktile a, tingimusel et teated vastavad käesoleva artikli lõike 1 nõuetele.
3. Komisjon hindab valitsustevahelisi kokkuleppeid, millest on teatatud vastavalt **käesoleva artikli** lõigetele 1 või 2 **ning elektrienergiaga seotud valitsustevahelisi kokkuleppeid, millest on teatatud vastavalt artikli 3 lõikele 5**. Kui komisjonil on pärast esialgset hindamist kahtlusi, kas esitatud kokkulepped vastavad liidu õigusele, eelkõige energiasiseturu õigusnormidele ja liidu konkurentsioigusele, annab komisjon sellest asjaomastele liikmesriikidele teada üheksa kuu jooksul alates kõnealustest kokkulepetest teatamisest.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 994/2010, milles käsitletakse gaasivarustuse kindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ (ELT L 295, 12.11.2010, lk 1).

Mittesiduvatest lepetest teatamine

1. ***Enne või*** pärast mittesiduva leppe või selle muudatuse heakskiitmist ***võib*** liikmesriik ***teatada*** komisjonile mittesiduvast lepest või selle muudatusest, sealhulgas kõikidest selle lisadest.
■
2. ***Samuti võivad*** liikmesriigid teatada komisjonile **■** olemasolevatest mittesiduvatest lepetest, sealhulgas kõikidest nende lisadest ja muudatustest.
3. Kui mittesiduvast leppes ***või selle muudatuses*** on selge sõnaga osutatud muudele tekstidele, ***võib*** asjaomane liikmesriik ***esitada*** ka kõnealused tekstid, kui need sisaldavad elemente, ***millega määratakse kindlaks energiatarne tingimused (näiteks mahud ja hinnad) või energiataristute arendamine.***

Artikkel 8

Läbipaistvus ja konfidentsiaalsus

1. Liikmesriik võib komisjonile artikli 3 lõigete 1–5, artikli 6 lõike 1 ja artikli 7 **■** kohaselt teavet esitades märkida, et mingit osa sellest teabest (äriteave või muu teave), mille avalikustamine võiks kahjustada asjaosaliste tegevust, tuleb käsitada konfidentsiaalsena ja kas esitatud teavet võib teiste liikmesriikidega jagada.

Liikmesriik esitab kõnealuse märkuse artikli 6 lõikes 2 osutatud olemasolevate kokkulepete kohta hiljemalt ... **■** [kolm kuud pärast käesoleva otsuse jõustumist].

2. Kui liikmesriik ei ole määratlenud teavet konfidentsiaalsena vastavalt lõikele 1, teeb komisjon kõnealuse teabe kõigile liikmesriikidele turvalisel elektroonilisel kujul kättesaadavaks.
3. Kui liikmesriik on vastavalt lõikele 1 määratlenud konfidentsiaalsena olemasoleva valitsustevahelise kokkuleppe, *selle* muudatuse *või* uue valitsustevahelise kokkuleppe ■ , teeb asjaomane liikmesriik kättesaadavaks esitatud teabe kokkuvõtte.

Kokkuvõte sisaldab valitsustevahelise kokkuleppe ■ või muudatuse kohta vähemalt järgmist:

- a) valdkond;
- b) eesmärk ja kohaldamisala,
- c) kestus;
- d) pooled;
- e) teave peamiste elementide kohta.

Käesolevat lõiget ei kohaldata artikli 3 lõigete 1–4 kohaselt esitatud teabe suhtes.

4. Komisjon teeb lõikes 3 osutatud kokkuvõtted kõigile teistele liikmesriikidele elektroonilisel kujul kättesaadavaks.
5. Käesoleva artikli kohased konfidentsiaalsustaotlused ei piira komisjoni juurdepääsu konfidentsiaalsele teabele. Komisjon tagab, et konfidentsiaalne teave on kättesaadav ainult nendele komisjoni talitustele, kelle jaoks see on vältimatult vajalik. ***Sellise tundliku teabe käsitlemisel, mis on seotud valitsustevahelise kokkuleppe läbirääkimistega ja mis saadi nende läbirääkimiste käigus artikli 3 ja 4 kohaselt, järgivad komisjoni esindajad konfidentsiaalsusnõudeid.***

Artikkel 9

Liikmesriikidevaheline kooskõlastamine

1. Komisjon hõlbustab ja toetab liikmesriikide tegevuse kooskõlastamist, et:
 - a) vaadata läbi valitsustevaheliste kokkulepete valdkonnas toimuvad arengud ning püüelda järjepidevuse ja ühtsuse poole liidu energiaalastes välissuhetes peamiste tootja-, transiit- ja tarbijariikidega;

- b) selgitada välja valitsustevaheliste kokkulepetega ■ seotud ühised probleemid ja kaaluda nende lahendamiseks vajalikke meetmeid ning pakkuda asjakohasel juhul välja *suunised ja* lahendused;

■

- c) soodustada asjakohasel juhul mitmepoolsete valitsustevaheliste kokkulepete ■ väljatöötamist, millesse on kaasatud mitu liikmesriiki või liit tervikuna.

2. *Hiljemalt ... [ühe aasta möödumisel käesoleva otsuse jõustumisest] töötab* komisjon parimatele tavadele tuginedes ja liikmesriikidega konsulteerides välja vabatahtlikud tüüptingimused *ja suunised, sealhulgas näitliku loetelu lepingutingimustest, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas ning mida seega ei tohiks kasutada. Vabatahtlikud tüüptingimused ja suunised parandaksid õige kohaldamise korral* tunduvalt tulevaste valitsustevaheliste kokkulepete ■ vastavust liidu õigusele.

Artikkel 10

Aruandlus ja läbivaatamine

1. Komisjon esitab 1. jaanuariks 2020 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva otsuse kohaldamise kohta.
2. Aruandes hinnatakse eeskätt seda, mil määral aitab käesolev otsus kaasa valitsustevaheliste kokkulepete liidu õigusele ▯ vastavuse tagamisele, ***sealhulgas elektrienergia valdkonnas***, ning valitsustevaheliste kokkulepete ▯ kõrgetasemelisele kooskõlastamisele liikmesriikide vahel. Hinnatakse ka käesoleva otsuse mõju liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistele läbirääkimistele ning käesoleva otsuse kohaldamisala ja selles sätestatud menetluste asjakohasust. ***Asjakohasel juhul lisatakse aruandele käesoleva otsuse muudatusettepanekud.***

Artikkel 11

Kehtetuks tunnistamine

Otsus nr 994/2012/EL tunnistatakse kehtetuks ***alates ... [käesoleva otsuse jõustumise kuupäev]***.

Artikkel 12

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

...

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja